

Právo osobního užívání pozemku mělo mnoho společných znaků s vlastnickým právem k pozemku. Přispívaly k tomu takové instituty jako společné užívání pozemku, které mělo v uživatelích vyvolat zdání, že se jedná o podílové spoluvlastnictví, společné užívání pozemku manželi, jehož účelem zase bylo vyvolat dojem, že pozemek je v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů. To vše bylo samozřejmě i záměrem zákonodárce. Vzpomeňme na již zmíněnou myšlenku Dr. Albína Bráfa o socializaci občanského zákoníku. Občanský zákoník z roku 1964 takovým zákoníkem byl. Celá úprava práva osobního užívání je podle mě vzhledem celkovému obsahu v zásadě kogentní, zejména vzhledem k omezení smluvní volnosti v celé této úpravě. Přestože měl tento institut vyvolat (a skutečně vyvolával) v uživateli dojem, že on sám je tím vlastníkem pozemku, aplikace základních právních zásad se toto zdání vyvrací. Pozemek, na kterém právo osobního užívání pozemku vzniklo byl stále ve vlastnictví socialistickém, jakoby všech společně, ale nikdo s tímto majetkem nesměl disponovat. Skutečně totiž platilo, že to co na pozemku vzešlo (s výjimkou staveb) bylo součástí pozemku a jako takové v socialistickém společenském vlastnictví. Ani stromy, které si uživatel na takovém pozemku vysadil, nepatřily jemu, ale staly se součástí pozemku a uživateli vzniklo pouze právo na jakési vypořádání při zániku práva osobního užívání. Institut

práva osobního užívání byl nepřiliš citlivě nahrazen vlastnickým právem fyzické osoby.